

Uit de LEMMoN-studie blijkt dat

- bij vrouwen die Jehovagetuige zijn de ernstige maternale morbiditeit na fluxus 14‰ bedraagt; ongeveer driemaal hoger dan bij alle zwangeren in Nederland (4,5‰)
- bij Jehovagetuigen de maternale sterfte 68 per 100.000 levendgeborenen is; zesmaal hoger dan bij alle zwangeren in Nederland en 130-maal hoger dan de sterfte door ernstige fluxus (0,52 per 100.000 levendgeborenen) bij deze zwangeren

Fluxus post partum treedt op bij ongeveer 5% van alle primigravidae. Het herhalingsrisico bij fluxus in anamnese is ongeveer 13%.

Voor zwangerschap en baring geldt

- consult tweede lijn bij 26 weken zwangerschapsduur (Dr Hummel)
- controleer maternaal Hb-gehalte aan begin 3^e trimester
 - indien Hb < 7,0 mmol/l
 - start ferrofumaraat 1 dd 200 mg en foliumzuur 1 dd 1 mg
- partus in ziekenhuis met
 - plaatsindicatie als primigravida/multigravida met onbelaste anamnese
 - nageboortetijdperk wordt actief geleid
 - overdracht naar tweede lijn wanneer
 - > 500 ml bloedverlies
 - nageboortetijdperk > 30 minuten
 - medische indicatie als eerder manuele placentaverwijdering/fluxus post partum
 - prenatale zorg in tweede lijn na 35^e zwangerschapsweek

Tijdens genoemd consult wordt met cliënte het volgende besproken

- geneeskundige wilsverklaring
 - deze moet van recente datum (< 1 jaar) en duidelijk leesbaar zijn
 - vrijwillig zijn ingevuld
 - wie zijn gemachtigden en welke relatie hebben zij met cliënte
 - welke bloedproducten wel/niet zijn toegestaan (zie Figuur)
 - 4-factorenconcentraat (Cofact®) en fibrinogeen (Haemocomplettan® P) worden benoemd
- maternaal Hb-gehalte
 - wanneer geen toename Hb-gehalte bij orale ijzer- en foliumzuursuppletie
 - intraveneus ijzertoeiening (Ferinject®)
 - soms toediening van epoëtine alpha (Eprex®)
- risico's en beleid rond partus
 - sneller medicamenteuze behandeling atonie en eerder besluit tot uterusextirpatie (>1500 ml en geen zicht op controle)
 - vaak geen mogelijkheid tot gebruik van een *cell saver*
- akkoord gaan met bovenstaande handelwijze

Zo nodig wordt contact gelegd met

1. Perluca Ragnanese 06-34611476 p.ragnanese@gmail.com, contactpersoon Alkmaar e.o. (check Jasmijn Vlasblom mei 2019)
2. heer M. Veenstra van het Ziekenhuiscontactcomité voor Jehovah's Getuigen Amsterdam en omstreken; bereikbaar via 072-5071177 of 06-22934602.
3. De Ziekenhuisinformatiedienst-Nederland is bereikbaar via 0591-683403.

NWZ wilsverklaring en toelichting: zijn te vinden op Bijzijn / documentbeheer/ bloedtransfusie Jehova's getuigen.

Onderstaand: Formulieren gemaakt binnen het kerkgenootschap Jehovah's Getuigen om door leden te worden gebruikt bij het invullen van de geneeskundige wilsverklaring; bijvoorbeeld over wel/niet accepteren van verschillende onderdelen van bloed. Uit: Anonymous. Hoe denk ik over bloedfracties en medische procedures met betrekking tot mijn eigen bloed? *Onze Koninkrijksdienst* 2006;november:3-6

WERKBLAD 1

ONAANVAARDBAAR VOOR CHRISTENEN	PERSOONLIJKE BESLISSING	
VOL BLOED	FRACTIES	
PLASMA		Keuzes die je moet maken
RODE BLOEDCELLEN	ALBUMINE (ongeveer 4% van het plasma) Een eiwit dat uit plasma wordt gewonnen. Vormen van albumine komen ook voor in planten, in voedingsmiddelen als melk en eieren en in moedermelk. Albumine uit bloed wordt soms gebruikt in plasma-vervangingsmiddelen om shock en ernstige brandwonden te behandelen. Deze preparaten kunnen tot 25 procent albumine bevatten. In veel andere medicijnen worden heel kleine hoeveelheden gebruikt, bijvoorbeeld in sommige soorten erythropoëtine (epo). IMMUNOGLOBULINEN (ongeveer 3% van het plasma) Eiwitfracties die gebruikt worden in sommige medicijnen tegen virussen en ziekten, zoals difterie, tetanus, virale hepatitis en hondsdoelheid. Ze kunnen ook gebruikt worden tegen bepaalde medische condities die het leven van een ongeboren kind bedreigen en als iemand door een giftige slang of spin gebeten is. STOLLINGSFACTOREN (minder dan 1% van het plasma) Er zijn verschillende eiwitten die bloed helpen stollen als er een bloeding optreedt. Ze worden onder andere gebruikt bij patiënten die snel bloedingen krijgen. Ze worden ook gebruikt in medische lijmen om wonden te dichten en bloedingen na operaties te stoppen. Een combinatie van stollingsfactoren staat bekend als cryoprecipitaat. Opmerking: Er zijn nu ook stollingsfactoren die niet uit bloed worden gemaakt.	☐ ik aanvaard albumine ☐ ik weiger albumine ☐ ik aanvaard immunoglobulinen ☐ ik weiger immunoglobulinen ☐ ik aanvaard uit bloed gewonnen stollingsfactoren ☐ ik weiger uit bloed gewonnen stollingsfactoren
	HEMOGLOBINE (33% van de rode bloedcellen) Een eiwit dat zuurstof door het hele lichaam transporteert en koolstofdioxide naar de longen vervoert. Uit menselijke of dierlijke hemoglobine vervaardigde producten kunnen gebruikt worden om patiënten met acute bloedarmoede of ernstig bloedverlies te behandelen. HEMINE (minder dan 2% van de rode bloedcellen) Een enzymremmer die uit hemoglobine wordt gewonnen en wordt gebruikt om porfyrie te behandelen, een zeldzame erfelijke bloedziekte die de spijsvertering, het zenuwstelsel en de bloedsomloop aantast.	☐ ik aanvaard hemoglobine ☐ ik weiger hemoglobine ☐ ik aanvaard hemine ☐ ik weiger hemine
WITTE BLOEDCELLEN	INTERFERONEN (een minuscule fractie van witte bloedcellen) Eiwitten die bepaalde virusinfecties en vormen van kanker bestrijden. De meeste interferonen worden niet uit bloed gewonnen, maar sommige worden gewonnen uit fracties van menselijke witte bloedcellen.	☐ ik aanvaard uit bloed gewonnen interferonen ☐ ik weiger uit bloed gewonnen interferonen
BLOED- PLAATJES	Op dit moment zijn er geen fracties uit bloedplaatjes die rechtstreeks bij medische behandelingen worden gebruikt.	

WERKBLAD 2

PERSOONLIJKE BESLISSING

PROCEDURES BETREFFENDE HET MEDISCHE GEBRUIK VAN JE EIGEN BLOED

***Opmerking:** De manier waarop deze medische procedures worden toegepast verschilt per arts. Je moet je arts vragen uit te leggen wat er precies bij elke voorgestelde procedure betrokken is om er zeker van te zijn dat het in harmonie is met Bijbelse beginselen en met je eigen geweten.

BEHANDEL-METHODE	WAARTOE HET DIENT	Keuzes die je moet maken (Het is verstandig met je arts te overleggen voordat je een van deze procedures aanvaardt of afwijst.)
CELL-SAVER	Beperkt het bloedverlies. Tijdens de operatie wordt bloed teruggewonnen uit een wond of lichaamsholte. Het wordt gewassen en gefilterd en daarna, soms in een ononderbroken proces, aan de patiënt teruggegeven.	☐ aanvaard ik ☐ aanvaard ik misschien* ☐ weiger ik
HEMODILUTIE	Beperkt het bloedverlies. Aan het begin van de operatie wordt bloed omgeleid naar zakken en vervangen door een bloedvrij vervangingsmiddel. Op die manier is het bloed in het lichaam van de patiënt tijdens de operatie verdund, waardoor het minder rode bloedcellen bevat. Tijdens of aan het eind van de operatie wordt het omgeleide bloed aan de patiënt teruggegeven.	☐ aanvaard ik ☐ aanvaard ik misschien* ☐ weiger ik
HART-LONG-MACHINE	Houdt de bloedsomloop in stand. Het bloed wordt omgeleid naar een hart-longmachine, waar er zuurstof aan wordt toegevoegd, en vervolgens wordt het teruggeleid naar de patiënt.	☐ aanvaard ik ☐ aanvaard ik misschien* ☐ weiger ik
DIALYSE	Neemt de functie van een orgaan over. Bij hemodialyse wordt het bloed door een apparaat geleid waarin het wordt gefilterd en gereinigd voordat het aan de patiënt wordt teruggegeven.	☐ aanvaard ik ☐ aanvaard ik misschien* ☐ weiger ik
EPIDURALE BLOEDPATCH	Stopt het lekken van ruggenmergsvloeistof. Er wordt een klein beetje eigen bloed van de patiënt geïnjecteerd in het membraan rond het ruggenmerg. Wordt gebruikt om het weglekken van ruggenmergsvloeistof als gevolg van een punctie te stoppen.	☐ aanvaard ik ☐ aanvaard ik misschien* ☐ weiger ik
PLASMAFERESE	Ter behandeling van ziekten. Er wordt bloed afgenomen en gefilterd om het plasma te verwijderen. Vervolgens wordt er een plasma-vervanger toegevoegd, waarna het bloed wordt teruggegeven aan de patiënt. Sommige artsen willen misschien donorplasma gebruiken om dat van de patiënt te vervangen, maar in dat geval zou de behandeling voor een christen onaanvaardbaar zijn.	☐ aanvaard ik ☐ aanvaard ik misschien* ☐ weiger ik
MERKEN (labelen)	Om ziekten op te sporen of te behandelen. Er wordt wat bloed afgenomen, met een merkstof of medicament vermengd en aan de patiënt teruggegeven. Hoe lang het bloed buiten het lichaam is, verschilt per geval.	☐ aanvaard ik ☐ aanvaard ik misschien* ☐ weiger ik
BLOEDPLAATJES-GEL; AUTOLOOG (van iemands eigen bloed gemaakt)	Vermindert bloedingen en dicht wonden. Er wordt bloed afgenomen en geconcentreerd tot een oplossing die rijk is aan bloedplaatjes en witte bloedcellen. Deze oplossing wordt op operatiegebieden of wonden aangebracht. Opmerking: Soms wordt er een stollingsfactor uit runderbloed gebruikt.	☐ aanvaard ik ☐ aanvaard ik misschien* ☐ weiger ik